

ВІДГУК

**офіційного опонента - кандидата юридичних наук, доцента
Абакіної-Пілявської Людмили Миколаївни на дисертацію
Войчека Олексія Сергійовича за темою дисертації «Діяльність
Національної поліції України із запобігання кримінальним
правопорушенням у Херсонському регіоні в умовах воєнного стану»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за
спеціальністю 081 «Право»**

Актуальність проведеного дослідження. Наукова розробка питань вдосконалення діяльності поліції із запобігання злочинності в умовах воєнного стану на регіональному рівні в цілому, та у Херсонському регіоні, зокрема, є надзвичайно актуальною в останні роки. Це зумовлено необхідністю адаптації правоохоронної системи до екстремальних викликів, де безпекова ситуація суттєво різниться залежно від близькості до лінії фронту, наявності деокупованих територій чи інтенсивності міграційних процесів.

Примітно, що воєнний стан змінив структуру злочинності – відбулося поширення мародерства, незаконного обігу зброї, зростання кількості військових кримінальних правопорушень, посягань проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. При цьому, кожен регіон України має свої особливості - прифронтові області потребують заходів з евакуації та боротьби з ДРГ, тоді як західні регіони фокусуються на правопорядку в місцях компактного проживання ВПО.

У таких умовах поліція перейшла від суто правоохоронних функцій до стабілізаційних заходів, охорони критичної інфраструктури, роботи на блокпостах та взаємодії з ЗСУ, що вимагає наукового обґрунтування нових форм превентивної діяльності. Разом з тим, органи поліції, особливо у прифронтових регіонах, в тому числі, Херсонському, стикаються із значним масивом практичних проблем та факторів, які негативно впливають на діяльність правоохоронної структури та значно ускладнюють реалізацію нормативно визначених завдань: це і безпекові фактори, і відсутність

належного та своєчасного матеріально-технічного оснащення, кадровий дефіцит тощо. Відтак, наукові дослідження на регіональному рівні дозволять розробити ефективні, адаптовані до конкретних умов алгоритми запобігання кримінальним правопорушенням, що підвищує загальний рівень правопорядку та довіри населення.

Наведене свідчить про своєчасність та значну актуальність дисертаційного дослідження Войчека Олексія Сергійовича за темою дисертації «Діяльність Національної поліції України із запобігання кримінальним правопорушенням у Херсонському регіоні в умовах воєнного стану», поданого на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Аналіз представлених О.С. Войчком матеріалів дисертації за темою «Діяльність Національної поліції України із запобігання кримінальним правопорушенням у Херсонському регіоні в умовах воєнного стану», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», а також ознайомлення з його публікаціями, дає підстави стверджувати, що автором проведений детальний кримінально-правовий аналіз теми, актуальної у теоретичному та практичному плані, особливо в умовах сьогоденних українських реалій, а також сформульовано висновки та пропозиції, що виносяться на захист.

Оцінюючи дисертацію загалом можна констатувати, що дисертація О.С. Войчека підготовлена на високому науковому рівні, її структура логічно побудована, ключові проблеми чітко сформульовані, наукові положення характеризуються високим ступенем обґрунтованості та достовірності, а висновки та рекомендації мають значення для теорії та практики кримінології, кримінального та кримінально-виконавчого права. Цей загальний висновок підтверджується за основними критеріями, за якими оцінюються подібні наукові роботи.

Аналізуючи дисертаційну роботу здобувача, також можна встановити, що об'єкт та предмет дослідження відповідають темі, визначеній автором, та свідчать про адекватність обраних методологічних підходів для вирішення поставлених завдань. Структура та послідовність викладу матеріалу

відповідають темі дослідження і дозволяють повноцінно розкрити її зміст. Дисертант чітко та системно сформулював завдання дослідження, які логічно впливають з визначеної мети. Вдало підібрані та вміло використані методи дослідження, що належним чином відображається в структурі роботи.

У роботі чітко простежується зв'язок з науковими програмами, планами та темами. Дисертаційне дослідження О.С. Войчека виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри кримінально-правових дисциплін Одеського державного університету внутрішніх справ «Забезпечення кримінально-правової діяльності суб'єктів запобігання кримінальним правопорушенням в інтересах кримінального судочинства» (державний реєстраційний номер № 0124U004215).

Не викликають заперечень **ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій.** Вони забезпечуються: застосуванням загальнонаукових і спеціально-наукових методів, які обрано відповідно до теми цієї наукової роботи; науково-теоретичним підґрунтям дисертації виявилися наукові праці фахівців, у тому числі зарубіжних, у галузі кримінології, кримінального, кримінально-виконавчого права тощо; нормативно-правову базу роботи складають національні нормативні акти кримінального законодавства; узагальненням масиву зібраних під час проведення роботи над дисертацією відомостей, що складають емпіричну базу дослідження, а саме: дані кримінально-правової статистики Офісу Генерального прокурора про стан та структуру кримінальних правопорушень за 2022-2025 рр., аналітичні огляди Національної поліції України, Верховного Суду, рішення ЄСПЛ та національних судів, дані судової статистики та практики за 2022–2025 рр., результати проведеного анкетування діючих працівників правоохоронних органів України та населення в Херсонському регіоні.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що дисертація Войчека Олексія Сергійовича за темою дисертації «Діяльність Національної поліції України із запобігання кримінальним правопорушенням у Херсонському регіоні в умовах воєнного стану» є самостійною завершеною науковою працею, у якій представлені результати комплексного пізнання

проблеми запобігання злочинності Національною поліцією України в Херсонському регіоні в умовах воєнного стану, запропоновано систему заходів з удосконалення даного напрямку поліцейської діяльності, у якій, серед іншого, було проведено наукове осмислення запобігання кримінальним правопорушенням поліцією включає аналіз різних рівнів запобігання, спрямованих на усунення причин і умов злочинності, роботу з особами з груп ризику та конкретними правопорушеннями.

Відповідно, ґрунтуючись на результатах дослідження, автором запропоновано авторську концепцію вдосконалення діяльності Національної поліції України з метою запобігання злочинності в Херсонська область в умовах воєнного стану з урахуванням післяокупаційних ризиків та прифронтової специфіки шляхом реалізації організаційно-управлінських та превентивних заходів з урахуванням воєнних ризиків, профілактики соціально зумовленої злочинності, посилення цифровізації та кримінального аналізу аналітики, підвищення професійної підготовки, посилення довіри населення, розширення міжвідомчої та міжнародної співпраці.

Практичне значення має запропонована автором Херсонська обласна програма запобігання злочинності в умовах воєнного стану на 2026 рік, пріоритетні напрямки якої є безпека прифронтових та деокупованих громад, протидія незаконному обігу зброї, запобігання колабораціонізму та диверсіям, запобігання шахрайству та гуманітарним зловживанням та психосоціальна підтримка населення.

Виваженим видається авторський підхід до визначення запобігання злочинності органами поліції в Херсонському регіоні в умовах воєнного стану – це цілеспрямована діяльність, спрямована на виявлення, усунення або нейтралізацію причин і умов, що сприяють вчиненню кримінальних правопорушень, а також на вплив на групи ризику та окремих осіб, яка включає в себе загальні, спеціальні та індивідуальні заходи і здійснюється поліцією у співпраці з іншими державними органами та громадськими формуваннями в Херсонському регіоні.

Позитивно сприймається наведене визначення групи факторів негативного впливу на діяльність поліції як суб'єкта запобігання злочинності

у Херсонському регіоні в умовах воєнного стану, які слід поділяти на: нормативно-правові; матеріально-технічні інформаційно-комунікаційні; кадрові; психологічні; деструктивні.

Слушним видається уточнення автора в частині формування характеристики стану злочинності в Херсонському регіоні в умовах воєнного стану, що проявляється у негативних змінах кількісно-якісних показників окремих видів кримінальних правопорушень, як-то військових злочинів, посягань проти миру, безпеки людства та міжнародного порядку та проти безпеки України, зміни детермінантів.

Заслуговує на увагу підхід автора щодо вдосконалення діяльності поліції в умовах воєнного стану, який має бути спрямоване на посилення превенції, забезпечення публічного порядку та безпеки громадян, протидію новим викликам, включаючи розширення функцій із захисту вразливих груп (особливо дітей, осіб звільнених з полону, осіб, які втратили внаслідок бойових дій рідних та близьких осіб), контроль за обігом зброї, участь у протидії диверсійно-розвідувальним групам та налагодження партнерської взаємодії з населенням.

Автором вдало розкрито визначення міжнародного поліцейського стандарту як загальноприйнята модель поліцейської діяльності, втілену в фундаментальних міжнародних нормах та рекомендаціях, яка становить прийнятний мінімум для впровадження у національну правову систему держав.

Цікавою є позиція дисертанта в частині трактування міжнародно-правових стандартів діяльності поліції по запобіганню злочинності як системи універсальних і регіональних норм та принципів, що визначають допустимі межі, методи та гарантії поліцейської діяльності у сфері запобігання злочинності, які спрямовані на поєднання ефективності правоохоронної діяльності з дотриманням прав і свобод людини, зменшення детермінант злочинності і поширення кримінальних правопорушень, а також посилення превентивного впливу.

Доцільними також видаються рекомендації щодо запровадження новітніх методів запобігання злочинності в Херсонському регіоні в умовах воєнного стану.

У висновках за результатами дисертаційного дослідження сформульовано низку положень теоретико-методологічного характеру, а також рекомендацій, що мають вагомe значення у сфері запобігання злочинності на регіональному рівні в цілому та в Херсонському регіоні в умовах воєнного стану, зокрема.

Усі представлені автором положення, висновки та рекомендації мають не лише наукову, а й практичну цінність. Переважна більшість авторських здобутків впроваджена у наукову-дослідницьку діяльність, навчальний процес і правозастосовну сферу, що підтверджується актами впровадження. Отже, саме із наведених та багатьох інших причин дисертаційне дослідження О.С. Войчека, без всякого сумніву, вирізняється новизною й оригінальністю та свідчить про досягнення дисертанткою високого фахового рівня для проведення високоефективних наукових досліджень.

Оцінка структури та змісту дисертації, її завершеності в цілому. Структура і зміст дисертаційного Войчека Олексія Сергійовича за темою дисертації «Діяльність Національної поліції України із запобігання кримінальним правопорушенням у Херсонському регіоні в умовах воєнного стану» є логічно побудованими, зумовленими поставленою метою та завданнями дослідження, його об'єктом і предметом, відповідають логіці наукового пошуку.

Дисертація О.С. Войчека складається із анотації, вступу, чотирьох розділів, які включають вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел, що включає 234 найменування, 8 додатків. Повний обсяг дисертації становить 223 сторінки, з яких: основний текст 158 сторінок, список використаних джерел – 27 сторінок, додатки – 22 сторінки.

Загальний обсяг дисертації – 233 сторінки, основний текст дисертації – 158 сторінок.

У розділі 1 «Теоретичні та прикладні засади діяльності національної поліції як суб'єкта запобігання злочинності» проведено аналіз стану наукової

розробки проблем діяльності Національної поліції у запобіганні кримінальним правопорушенням у Херсонському регіоні, проаналізовано характеристику Національної поліції України як суб'єкта діяльності із запобігання кримінальним правопорушенням, а також сформульовано методологічні засади дослідження особливостей із діяльності Національної поліції України із запобігання кримінальним правопорушенням у Херсонському регіоні в умовах воєнного стану.

Розділ 2 «Забезпечення діяльності національної поліції України із запобігання кримінальним правопорушенням у херсонському регіоні» присвячено дослідженню нормативно-правового забезпечення діяльності органів Національної поліції як суб'єкта запобігання злочинності, розкриттю практичних питань забезпечення діяльності органів Національної поліції як суб'єкта запобігання злочинності у Херсонському регіоні в умовах воєнного стану, вивченню кримінологічних показників злочинності у Херсонському регіоні в умовах воєнного стану та з'ясуванню особливостей кримінологічної характеристики особи злочинця у Херсонському регіоні в умовах воєнного стану.

Розділ 3 «Вдосконалення діяльності національної поліції України із запобігання злочинності у херсонському регіоні» зосереджено навколо питань дослідження зарубіжного досвіду запобігання злочинності правоохоронними органами, аналізу міжнародно-правових стандартів у сфері боротьби зі злочинністю та діяльності поліції щодо запобігання кримінальним правопорушенням, а також розкрито питання шляхів вдосконалення діяльності Національної поліції України із запобігання кримінальним правопорушенням у Херсонському регіоні з приводу чого запропоновано авторські висновки та рекомендації.

Слід також відмітити, що оформлення дослідження відповідає встановленим вимогам. Робота виконана грамотною українською мовою.

Про повноту викладення наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації свідчить та обставина, що результати дисертаційного дослідження відображені у 7 наукових працях, з яких: 3 – статті у вітчизняних та зарубіжних фахових наукових виданнях та 4

тезах матеріалів конференцій.

Оформлення дисертаційної роботи, виконаної О.С. Войчеком, відповідає всім вимогам, встановленим для цього виду наукових праць. Зміст анотації та висновків відображає основні положення дослідження. Науковий стиль викладення державною мовою не викликає зауважень. Дисертація у цілому свідчить про вільну орієнтацію автора у кримінальному праві, добру обізнаність у науковій літературі й законодавстві, що відповідає високому рівню наукової кваліфікації. Висновки і пропозиції дисертанта ґрунтуються на достатній науковій платформі, що дає підстави визнати дослідження самостійним і завершеним. Більшість висновків дослідника науково обґрунтовані й оригінальні, сприяють перегляду усталених догм.

Позитивна оцінка дисертаційного дослідження О.С. Войчека у цілому та її окремих положень зокрема не виключає можливості та необхідності висловити певні застереження і зауваження щодо позицій, які потребують критичної оцінки, є спірними або потребують додаткової аргументації та дають можливість вступити у дискусію з автором:

1. Олексій Сергійович у своєму дослідженні ґрунтовно підійшов до вивчення зарубіжного досвіду діяльності правоохоронних структур в частині запобігання та протидії злочинності, зокрема, проаналізував британський та американський досвід протидії злочинності, звернувся до аналізу практики окремих країн Європи. У даному контексті спостерігається дещо формальний підхід до викладу матеріалу, без допуску глибокої критики та співставлення з можливостями та потребами вітчизняної практики. У світлі цього, цікаво почути думку автора з приводу того, досвід якої країни, можливо структури, може бути оцінений як перспективний для України в цілому, та в окремих регіонах в умовах воєнного стану.

2. У ХХІ столітті вдосконалення запобігання злочинності органами поліції базується на переході від реактивних методів (реагування на вчинене кримінальне правопорушення) до проактивних (попередження). Основними напрямками, що підтверджуються досвідом провідних країн світу, є впровадження високих технологій, партнерство з громадою та аналітичний підхід. Автор у своєму дослідженні досить змістовно розкриває своє бачення

вказаних аспектів у сфері вдосконаленні діяльності поліції по запобіганню злочинності в Херсонському регіоні в умовах воєнного стану. Видається доцільним вказати, чи вбачає автор особливості запровадження окремих методів та заходів в конкретному регіоні на відміну від іншої частини держави, де активність воєнних дій порівняно менша та чи зберігатимуть такі міри актуальність в мирний час.

3. Дисертант за результатами проведеного дослідження визначає групи факторів негативного впливу на діяльність поліції як суб'єкта запобігання злочинності у Херсонському регіоні в умовах воєнного стану, поділяючи останні на: нормативно-правові; матеріально-технічні інформаційно-комунікаційні; кадрові; психологічні; деструктивні. При публічному захисті роботи було би цікаво почути зауваження автора в частині розподілу такого впливу, які фактори є більш критичними та вагомими, які, так би мовити, вторинними та такими, що мають менший вплив тощо.

4. Позитивно сприймається розроблена авторська Херсонська обласна програма запобігання злочинності в умовах воєнного стану на 2026 рік. Разом з тим, було би доцільно звернути увагу на розширення суб'єктного складу такої програми.

Висловлені зауваження стосуються переважно спірних та дискусійних проблем. Вони не впливають на загальну позитивну оцінку роботи О.С. Войчека, яка є самостійним завершеним комплексним дослідженням актуальної теми, має науково-теоретичне і практичне значення, містить наукові положення, що є новим вирішенням конкретного наукового завдання та сприяють вдосконаленню діяльності Національної поліції України із запобігання кримінальним правопорушенням у Херсонському регіоні в умовах воєнного стану.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам. Грунтуючись на викладеному вважаю, що дисертаційне дослідження Войчека Олексія Сергійовича за темою дисертації «Діяльність Національної поліції України із запобігання кримінальним правопорушенням у Херсонському регіоні в умовах воєнного стану», подане на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», є завершеним дослідженням,

яке виконане на належному рівні та відповідає вимогам, що пред'являються до подібного роду робіт.

Тема дисертації є актуальною, сформульовані автором висновки та рекомендації є достатньо аргументованими, характеризуються науковою новизною та мають значення не лише для кримінально-правової науки, але й для правозастосовної практики.

Аналіз тексту дисертації свідчить про відсутність порушення автором вимог академічної доброчесності. У роботі наявні посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримано вимоги норм законодавства про авторське право; надано достовірну інформацію про результати наукової діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Зокрема, рецензентом у дисертації та наукових публікаціях здобувача не виявлено академічного плагіату, самоплагіату, фальсифікації та фабрикації.

Викладені у дисертаційному дослідженні О.С. Войчека рекомендації та конкретні пропозиції з удосконалення діяльності Національної поліції України із запобігання кримінальним правопорушенням у Херсонському регіоні в умовах воєнного стану є теоретично обґрунтованими та аргументованими, хоча і не позбавлені окремих дискусійних моментів.

Висновки та рекомендації, які отримані у процесі дослідження мають важливе практичне і теоретичне значення для кримінології та кримінально-правової науки, в цілому.

Основні положення дисертаційного дослідження з належним ступенем повноти були відображені автором у наукових статтях, підготовлених та опублікованих автором дисертації. Їх кількість і якість відповідає вимогам щодо публікацій, зарахованих за темою дисертації.

Таким чином, дисертація представлена О.С. Войчком є самостійним завершеним науковим дослідженням, в якому отриманні нові науково обґрунтовані результати, спрямовані на вирішення наукового завдання, тому ця робота має істотне значення для розвитку науки вітчизняної кримінології.

У підсумку варто зазначити, що дисертаційне дослідження Войчека Олексія Сергійовича за темою дисертації «Діяльність Національної поліції

України із запобігання кримінальним правопорушенням у Херсонському регіоні в умовах воєнного стану», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право» відповідає спеціальності 081 – Право та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року (зі змінами і доповненнями, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 03 квітня 2019 року № 283), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року (зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 року № 341), Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, а її автор – Войчек Олексій Сергійович – на основі публічного захисту заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право».

Офіційний опонент:

доцент кафедри кримінального права

Національного університету

«Одеська юридична академія»

кандидат юридичних наук,

доцент

Людмила АБАКІНА-ПІЛЯВСЬКА

Підпис Абакіної-Пілявської Людмили засвідчую

проректор з наукової роботи,

доктор юридичних наук, професор,

Заслужений юрист України

Мінас АРАКЕЛЯН